

Minimera smittorisker i er omsorgs- verksamhet

Handbok i säker
tvätt- och textilservice

En trygg och säker omsorg kräver en trygg och säker tvätthantering

Enligt [arbetsmiljöverkets föreskrift om smittorisker \(AFS 2018:4\)](#) ingår det i arbetsgivarens arbetsmiljöansvar att betala och tillhandahålla arbetskläder för all personal som arbetar inom särskilda boenden (äldreboende), hemtjänst, LSS-boende och hälso- och sjukvård.

 Det ingår också i arbetsgivarens ansvar att tvätta arbetskläderna samt säkerställa en kvalitetskontrollerad tvättprocess för att garantera att hygienkraven följs. Detta innebär bland annat riskanalys, test av mikrobiell tillväxt och att verifiera att processen är kontrollerad.

Att följa den lagstiftning och de rutiner som finns är viktigt, inte minst under rådande omständigheter med Covid-19.

Syftet med denna handbok är att visa hur ni säkerställer att arbetskläder tvättas och hanteras på ett korrekt sätt – och fördelarna med att anlita en textilservicepartner och därmed minimera risk för smitta.

Spåra gärna denna handbok som ett stöd i ditt arbete

Rådande omständigheter kräver högre säkerhet

I och med Covid-19 har frågan om hygienrutiner gällande arbetskläder och skyddsutrustning aktualiserats ytterligare, och arbetskläder utgör en ännu viktigare del av basala hygienrutiner. Att noga följa dessa rutiner är grunden för att motverka smittspridning inom vård och omsorg, det gäller för Covid-19 liksom för andra infektioner.

Svårt att uppfylla kraven på egen hand

I [Vårdhandboken \(SOSFS 2015:10\)](#) och i [basala hygienrutiner för vård- och omsorgspersonal](#) anges att arbetskläderna ska tvättas vid minst +60°C i en kontrollerad och kvalitetssäkrad process. De ska även hanteras och förvaras så att renhetsgraden behålls efter tvätt. Detta är nästintill omöjligt att efterleva vid tvätt och hantering i egen regi, utan kräver hantering av en professionell tvätt och textilserviceleverantör.

Trots den tydliga lagstiftningen och vikten av att följa basala hygienrutiner är det fortfarande stor andel av Sveriges vård- och omsorgsgivare som låter personalen tvätta arbetskläderna själva, antingen hemma eller på arbetsplatsen.

Basala hygienrutiner (SOSFS 2015:10)

ÖVERSIKT

Basala hygienrutiner ska tillämpas av all vård- och omsorgspersonal vid vård, undersökning och behandling eller annan direktkontakt med person där vård och omsorg bedrivs. Detta oberoende av vårdgivare och vårdform och om vård- och omsorgstagaren bär på en känd smitta eller inte. (SOSFS 2015:10) Syftet med basala hygienrutiner är att förhindra smittöverföring inom vård och omsorg.

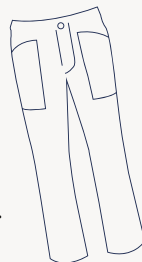
Basala hygienrutiner innefattar regler för

- handhygien
- skyddshandskar och skyddskläder
- arbetskläder
- hår och skägg
- smycken och bandage på händer.

Regler för arbetskläder

- Arbetskläder består av överdel och byxa, klänning kan förekomma.
- Ärmen ska sluta ovanför armbågen. Den korta ärmen är en förutsättning för att kunna utföra korrekt handhygien. En lång ärm kan föra smittämnen vidare.
- All vård- och omsorgspersonal ska använda kortärmad överdel/klänning vid undersökning, vård och behandling.
- Används endast på arbetsplatsen och vid transport mellan olika arbetsplatser.
- Byts dagligen samt alltid om de förorenats.
- Tvättas vid minst + 60°C i kontrollerad och kvalitetssäkrad process.
- Hanteras och förvaras så att dess renhetsgrad behålls efter tvätt.

Arbetsmiljöverkets föreskrifter och allmänna råd (AFS 2018:4)

Regler för arbetskläder 16 §

För de arbetstagare som omfattas av Socialstyrelsens krav på arbetskläder enligt Socialstyrelsens föreskrifter om basal hygien i vård och omsorg ska arbetsgivaren se till att:

- Arbetstagaren tar av arbetskläderna när arbetsdagen är slut.
- Arbetskläder som är använda hålls åtskilda från andra kläder.
- Arbetskläderna tvättas i minst 60°C.
- Förstörs vid behov.

ALMÄNNA RÅD

Av arbetsmiljölagen följer att kostnader för tvätt av arbetskläder som omfattas av Socialstyrelsens krav på arbetskläder enligt Socialstyrelsens föreskrifter om basal hygien i vård och omsorg, liksom alla andra kostnader för arbetsmiljöåtgärder, ska bäras av arbetsgivaren och inte belasta arbetstagare.

Vad betyder reglerna i praktiken?

Att sätta upp regler är en enkel sak. Att däremot tolka reglerna och applicera dem så att de följs utifrån varje specifik arbetsplats och individ kan vara svårare. Nedan följer därför förklaringar och tillämpningar av regler kring tvätt och hantering av arbetskläder – så att det ska vara enkelt att göra rätt.

Används endast på arbetsplatsen och vid transport mellan olika arbetsplatser. (SOSFS 2015:10)

Alla anställda ska byta om från och till arbetskläder på jobbet. Det är upp till dig som arbetsgivare att ta fram rutiner för vad som gäller.

Vid delade turer, och om den anställda lämnar arbetsplatsen, ska ombyte till privata kläder ske. När det nya arbetspasset börjar ska den anställda ta på sig rena arbetskläder. Det innebär att det kan behövas ombyte till nya arbetskläder två gånger på en dag.

Vid arbetsdagens slut ska den anställda ta av sig arbetskläderna och lägga dem i en säker smutstvättsförvaring.

Byts dagligen samt alltid om de förorenats. (SOSFS 2015:10)

Den anställda måste byta kläder mellan varje arbetspass samt

om kläderna blivit smutsiga eller våta under arbetspasset. Det måste därför alltid finnas rena arbetskläder på arbetsplatsen att tillgå. Flera uppsättningar plagg per anställd måste köpas in.

Tvättas vid minst +60°C i en kontrollerad och kvalitets-säkrad process. (SOSFS 2015:10)

Denna regel är den viktigaste. Reglern anger att arbetskläderna måste tvättas vid minst +60°C i en kontrollerad och kvalitets-säkrad process. Det räcker dock inte alltid för att göra kläderna fria från smittoämnen. För att säkerställa att bakterier dör måste tvättvattnet hålla en jämn och hög temperatur. Helst över +70°C och i minst 10 minuter – och detta måste även kunna verifieras.

Vanliga hushållstvättmaskiner – som ofta används på arbetsplatser – klarar inte av att hålla en sådan temperatur under så lång tid att alla bakterier dör. Det är då stor risk att smittan finns kvar även i de rena kläderna och kan spridas vidare till kollegan eller brukaren.

 Du som arbetsgivare måste säkerställa en kvalitetskontrollerad tvättprocess för att garantera att hygienkraven följs. Detta innebär bland annat riskanalys, test av mikrobiell tillväxt och att verifiera att processen är kontrollerad.

Hanteras och förvaras så att dess renhetsgrad behålls efter tvätt. (SOSFS 2015:10)

Efter tvätt finns stora risker för rekontaminering av de rena arbetskläderna om inte personalen har rätt kompetens och/eller tid att hantera dem på rätt sätt. De rena arbetskläderna ska förvaras på ett sådant sätt att de inte utsätts för smuts eller smitta. Helst bör de rena kläderna förvaras i ett separat och stängt utrymme. Personalen bör även desinficera händerna efter att ha hanterat smutsig tvätt för att inte riskera att föra bakterier vidare.

Arbetskläder som är använda hålls åtskilda från andra kläder. (AFS 2018:4)

Som arbetsgivare måste du säkerställa att arbetskläder som är använda samlas in och förvaras åtskilt från rena textilier och den anställdes privata kläder. Det bör finnas tydligt uppmärkta kärl för smutstvätt.

Tänk även på att rena textilier kan kontamineras av utrustning såsom vagnar och hyllor. Dessa ska också desinficeras och inte användas för något annat än ren tvätt.

Arbetskläderna förstörs vid behov. (AFS 2018:4)

Om arbetskläderna av någon anledning inte längre kan användas på ett säkert och hygieniskt sätt är det du som arbetsgivare som ansvarar för att de tas ur bruk och förstörs utan risk för smitta eller miljöförstöring. Enklast är att avtala om detta med en avfallsleverantör. Då hanteras plaggen säkert och går ofta till förbränning.

Ni är proffs på omsorg, vi är proffs på tvätt

Vi på Textilia har arbetat med tvätt och textilservice inom vård och omsorg i över 50 år. Vår erfarenhet säger oss att viljan att göra rätt finns men att det ofta är svårt att efterleva när man låter personalen tvätta själva.

Ni vill leverera en trygg och säker omsorg till dem som behöver det. Att ha en professionell tvätt- och textilservicepartner är en viktig del av det. Ni är proffs på omsorg, vi är proffs på tvätt. Tillsammans kan vi minimera risken för smitta inom äldreomsorgen.

Välkommen att fråga oss.

Kontakta oss på textilia.se eller via kundtjänst på 0771 – 21 23 00, kundtjanst@textilia.se

Tvättprocess certifierad enligt Svensk Standard

Vi på Textilia är certifierade enligt SS-EN 14065 hygien. Vi har byggt upp ett väldigt tydligt och kvalitetssäkrat arbetssätt i enlighet med Svensk Standard som bland annat innefattar:

- Riskanalys
- Kontroll av tvättprocessen
- Test av mikrobiell tillväxt